

викликають ці явища та як їх можна попередити. Дослідження Карен Хорні під час війни дали вагомий внесок в розвиток психології та психіатрії військових конфліктів. Її роботи використовуються і досі для розуміння психічних наслідків війни та розробки методів їх лікування.

Сушинська Валерія Петрівна,

здобувач ступеня вищої освіти
бакалавра навчально-наукового
інституту № 1 Національної академії
внутрішніх справ

Науковий консультант:

старший викладач кафедри тактичної
підготовки навчально-наукового
інституту № 3 Національної академії
внутрішніх справ, кандидат
юридичних наук **Лішук Б. В.**

ЗАХОДИ ЗАПОБІГАННЯ ВИНИКНЕННЮ НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ НА ОБ'ЄКТАХ ПІДВИЩЕНОЇ НЕБЕЗПЕКИ З УРАХУВАННЯМ СУЧАСНИХ ЗАГРОЗ

Аналізуючи сучасні ризики завдання шкоди навколишньому середовищу та населенню у результаті виникнення надзвичайних ситуацій, пожеж та небезпечних подій на території України в умовах ворожої агресії, виникає необхідність забезпечення безпеки населення і територій. Негативні наслідки аварій на об'єктах підвищеної небезпеки визначають необхідність подальшого підвищення безпеки з проведенням заходів щодо запобігання виникненню надзвичайних ситуацій.

Варто зазначити, що об'єкт підвищеної небезпеки – єдиний майновий комплекс підприємства, що включає будь-які будівлі, виробництва (цехи, відділення, виробничі дільниці), окреме обладнання та джерела небезпеки, розташовані в межах території такого об'єкта, який за результатами ідентифікації об'єктів підвищеної небезпеки вважається об'єктом підвищеної небезпеки відповідного класу [1]. На таких об'єктах експлуатується небезпечне обладнання, проводяться складні технологічні процеси, використовуються небезпечні, токсичні речовини, які можуть завдати шкоду життю, здоров'ю не тільки персоналу даного підприємства, але спричинити важкі наслідки для населення, що проживає на прилеглих до небезпечного

об'єкту територіях, забруднити довкілля, або взагалі спричинити екологічну катастрофу.

Зростання ризику виникнення та поширення небезпеки для населення і територій ведуть до посилення заходів щодо запобігання виникненню надзвичайних ситуацій на об'єктах підвищеної небезпеки. Особливу увагу під час дії воєнного стану необхідно звернути на забезпечення безпеки атомних електростанцій (АЕС). Атомні електростанції (АЕС) у законодавстві країн мають визначення як об'єкти підвищеної небезпеки, об'єкти критичної інфраструктури, критично важлива інфраструктура. Питання забезпечення їх безпеки розглядається як на національному [2], так і на міжнародному рівні [3].

Наявність системи нормативно-правового та організаційно-технічного регулювання безпеки на об'єктах підвищеної небезпеки як у мирний час, так і в період дії воєнного стану забезпечують стабільність і мінімізацію ризиків їх функціонування. Водночас у воєнний час такий стан безпеки щодо недопущення виникнення надзвичайних ситуацій досягається шляхом відсутності ризиків та загроз воєнного характеру.

В умовах збройного конфлікту питання забезпечення безпеки об'єктів підвищеної небезпеки стоїть як першочергове завдання. Особливу увагу необхідно звернути на забезпечення ядерної безпеки АЕС, оскільки вони стали інструментом воєнного тиску та можливим об'єктом нападу. Новим випробовуванням сьогодення для України стала озброєна агресія з боку Російської Федерації. Останні події на Запорізькій АЕС свідчать про високу загрозу виникнення надзвичайної ситуації. Так, 9 березня 2023 року, о 03:53 ночі внаслідок рашистських ракетних обстрілів відключилась остання лінія зв'язку окупованої Запорізької АЕС з українською енергосистемою. Через рашистські обстріли Запорізька АЕС повністю знеструмлена. В разі неможливості поновлення зовнішнього живлення станції протягом цього часу може статись аварія з радіаційними наслідками для всього світу [4].

Надзвичайно важливо на об'єктах підвищеної небезпеки не допустити виникнення надзвичайної ситуації. Для цього повинні бути розроблені та впроваджені на державному рівні ефективні та надійні запобіжні заходи, направлені на недопущення такої події, а в разі якщо сталася аварія – на мінімізацію її наслідків. Саме тому діяльність об'єктів

підвищеної небезпеки регулюється з боку держави, а саме, згідно Закону України «Про об'єкти підвищеної небезпеки».

В даному Законі [1] зазначається що, державний нагляд та контроль у сфері діяльності, пов'язаної з об'єктами підвищеної небезпеки, можуть здійснювати уповноважені законами органи влади, в тому числі центральні органи виконавчої влади та їх територіальні органи (у разі утворення).

Система управління безпекою – комплекс заходів та дій оператора, спрямованих на недопущення та мінімізацію виникнення аварії на об'єкті підвищеної небезпеки 1 та 2 класу, що реалізуються ним у внутрішній організаційній структурі, а також у визначенні вимог до персоналу, оцінюванні ризиків, здійсненні оперативного контролю та управління змінами в заходах безпеки, моніторингу їх виконання та перегляду, плануванні на випадок виникнення надзвичайних ситуацій [5]. Розроблені на об'єктах підвищеної небезпеки плани локалізації і ліквідації аварій (ПЛЛА), дають можливість уникнути розповсюдження аварії на значні території та уразити велику кількість людей завдяки швидкому реагуванню персоналу та аварійних бригад.

З метою посилення заходів безпеки на об'єктах підвищеної небезпеки також доречним буде проведення навчання персоналу тактичній медицині, а також діям у разі: обстрілу об'єкту різними видами озброєння; хімічної атаки; радіаційного ураження. Для цього потрібно розробити пам'ятки, змонтувати відеоролики та передавати цю інформацію на різних стендах та моніторах. Одним із запобіжних заходів, який варто вжити, це оснащення об'єктів підвищеної небезпеки надійними об'єктами укриття, де є запаси їжі та інших необхідних речей на тривалий час перебування персоналу.

Заходи запобігання та мінімізація ризиків для об'єктів підвищеної небезпеки з урахуванням сучасних загроз може бути досягнута шляхом виконання таких дій:

- 1) розроблення та реалізація планів з захисту об'єктів. Плани повинні бути розроблені на основі аналізу потенційних загроз та можливих ризиків;
- 2) проведення технічного огляду та консультацій з фахівцями з питань безпеки, що допоможе оцінити ризики та визначити необхідні заходи щодо підвищення безпеки об'єктів;
3. розроблення системи оповіщення та евакуації;
- 4) встановлення системи відеоспостереження та контролю доступу. Дана система допоможе виявляти можливі загрози на ранніх етапах та уникнути проникнення ворожих агентів на об'єкт;
- 5) працювати з персоналом та проведення тренінгів з безпеки.

Професійні тренінги та інструктажі сприятимуть підвищенню рівня свідомості персоналу щодо безпеки, а також допоможуть професійно реагувати на надзвичайні ситуації.

Список використаних джерел

1. Про об'єкти підвищеної небезпеки: Закон України від 18 січня 2001 р. № 2245-III: URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2245-14#Text>

2. Таран О. В., Сандул О. Г. Проблеми кримінальної відповідальності за посягання на об'єкти критичної інфраструктури в ядерній енергетиці. Ядерна та радіаційна безпека. 2019. № 3 (79). С. 58–67. doi: 10.32918/nrs.2019.3(83).07.

3. Dinstein Y. Legitimate Military Objectives Under The Current Jus In Bello. Legal and Ethical Lessons of NATO's Kosovo Campaign / Andry E. Wall (Editor). International Law Studies. 2002. Vol. 78. pp. 139–172.

4. URL: <https://www.energoatom.com.ua/o-0903231.html>.

5. Про затвердження Порядку розроблення звіту про заходи безпеки на об'єкті підвищеної небезпеки: Наказ МВС України від 21.02.2023 № 114. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0417-23#Text>.

Тиць Єлизавета Андріївна,

здобувач ступеня вищої освіти
бакалавра навчально-наукового
інституту № 1 Національної академії
внутрішніх справ

Науковий консультант:

старший викладач кафедри
інформаційних технологій
та кібербезпеки навчально-наукового
інституту № 1 Національної академії
внутрішніх справ, кандидат юридичних
наук **Чукаєва А. В.**

**МОЖЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ ШТУЧНОГО
ІНТЕЛЕКТУ ПІД ЧАС РОЗКРИТТЯ ТА РОЗСЛІДУВАННЯ
ПРАВОПОРУШЕНЬ**

Наявний рівень організованої злочинності, терористичні загрози, невпинний розвиток технологій, скоєння воєнних злочинів – створюють передумови для пошуку нових підходів розкриття правопорушень. З початком науково-технічної